

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Інституту української мови

НАН України

д.ф.н., проф. Гриценко П.Ю.

«31» травня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕКСИКОГРАФІЯ

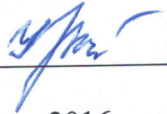
галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035 Філологія

Київ – 2016

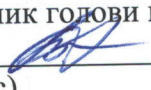
Робоча програма з навчальної дисципліни «Лексикографія» для аспірантів за спеціальністю 035 Філологія «31» травня 2016 р. року – 19 с.

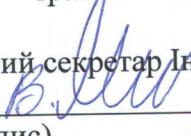
Укладачі: к.ф.н., с.н. сп. О.М. Тищенко
к.ф.н., н.сп. Л.О. Тищенко
к.ф.н., м.н.сп. Н.Г. Гордієнко

Робочу програму навчальної дисципліни «Лексикографія»
рекомендовано на засіданні відділу «Лексикології та лексикографії»
Протокол № 5 від «24» травня 2016 року

(підпис) (Гнатюк І.С.)
(прізвище та ініціали)
«24» травня 2016 року

Схвалила вчена рада Інституту української мови НАН України
Протокол № 7 від «31» травня 2016 року

Заступник голови вченої ради Інституту

(підпис) (Горголюк Н.Г.)
(прізвище та ініціали)
«31» травня 2016 р. року

Учений секретар Інституту

(підпис) (Яцій В.О.)
(прізвище та ініціали)
«31» травня 2016 р. року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни денна/заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	За вільним вибором аспіранта
Модулів – 1	Спеціальність 035 Філологія	Рік підготовки II
Змістових модулів – 2		Семестр IV
Загальна кількість годин – 90		Лекції 20 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		Семінарські 10 год. Самостійна робота 60 год. Вид контролю IV семестр – залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення курсу – формування систематизованих наукових знань про традиційні й нові підходи щодо класифікації різних типів словників, оволодіння базовими термінами лексикографії, ознайомлення з періодами становлення українського словникарства, основними лексикографічними працями та найвідомішими лексикографами.

1.2. Завдання викладання дисципліни:

- 1) формування наукових поглядів на лексикографію;
- 2) вироблення навичок самостійних спостережень над різними типами структур у виданнях лексикографічного типу;
- 3) знання типології словників та періодизації розвитку української лексикографії;
- 4) знання базових лексикографічних праць та персоналій, що долучилися до лексикографічної параметризації українського словникового фонду.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні:

знати:

- 1) предмет, завдання й місце лексикографії серед інших мовознавчих дисциплін;

- 2) наукові праці з проблем історії та теорії лексикографії;
- 3) основних дослідників, що працювали у сфері історичних лексикографічних досліджень;
- 4) головні ідеї провідних українських і зарубіжних лексикографів;
- 5) аспекти й методи дослідження в лексикографії;
- 6) основні ознаки словника та аспекти лексикографічної типології;
- 7) принципи укладання словників;
- 8) базові терміни української лексикографії;
- 9) періодизацію розвитку українського словникарства;
- 10) етапи становлення української лексикографії;
- 11) комп'ютерні технології в українській лексикографії;
- 12) принципи побудови статей у словниках різних типів;
- 13) основні словники староукраїнської лексикографії;
- 14) основні словники нової української лексикографії;
- 15) праці українських лексикографів 16–19 ст.;
- 17) авторів сучасних словників;

уміти:

- 1) орієнтуватися у давніх та сучасних лексикографічних джерелах і використовувати їх у практичній діяльності;
- 2) аналізувати наукові праці лексикографії;
- 3) визначати тип словника;
- 4) аналізувати мікро- та макроструктуру словників різних періодів;
- 5) характеризувати різні типи словників;
- 6) виконувати лексикографічний аналіз пам'яток.

Набуті знання й уміння сприятимуть формуванню таких *лексикографічних компетенцій*:

1) мотиваційної та емоційно-естетичної: передбачають сформованість стійкої усвідомленої потреби, емоційно-оцінного ставлення та інтересу в опануванні здобутків української лексикографії, переконаності в суспільній значущості знань лексикографії, бажання здійснювати лексикографічний науковий пошук, здатність до рефлексії, вироблення мовного смаку шляхом розширення філологічного кругозору, стійкої професійної спрямованості, професійного задоволення від виконуваної діяльності;

2) інформаційної, яка передбачає знання типів словників, праць українських лексикографів, особливостей словникової статті, її своєрідності у словниках різних типів, професійної лексикографічної роботи з текстом;

3) операційно-діяльнісної, що передбачає вміння і навички оперувати набутими лексикографічними знаннями у професійній діяльності: сприймати, впізнавати, аналізувати, зіставляти мовні явища і факти, коментувати, оцінювати їх під кутом зору нормативності, відповідності сфері й ситуації спілкування; розмежовувати варіанти норм і мовленнєві порушення; з'ясовувати роль синонімічних, антонімічних, фразеологічних, орфоепічних, орфографічних

та інших словників у формуванні мовної культури особистості, використовувати лексикографічні видання для вияву характеристик лексичного портрета сучасника, виконувати порівняльний аналіз словників, мати навички збирання й оброблення лексикографічного матеріалу, укладати власні словники-довідники тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Лексикографічна парадигма: базові терміни і аспекти типології словників

Тема 1. Лексикографія як наукова дисципліна.

Сучасна лексикографічна парадигма. Теорія лексикографії (загальна теорія; організація словникарської праці; лексикографічне дослідження мови; лексикографічний опис мови). Історія лексикографії. Українська лексикографія у загальнослов'янському контексті. Студії з користування словниками. Критика словників. Базові поняття лексикографії, мікроструктура, реєстр, реєстрова одиниця, заголовкова одиниця, ремарка, транскрипція, синопсис, дефініція, екземпліфікація, вхідна і вихідна мова, пасивний і активний словник, концепція, інструкція та ін..

Тема 2. Наукові напрями сучасної лексикографічної парадигми.

Загальна і конкретна лексикографія; синхронна і діахронна лексикографія; загальномовна і лектна лексикографія; нормативна і реєстративна лексикографія; тлумачна і перекладна лексикографія; наукова, навчальна і довідкова лексикографія; традиційна, комп'ютерна і корпусна лексикографія.

Тема 3. Словник як різновид лексикографічної продукції.

Типологія модерних словників: за змістом; за відбором лексики; за способом опису слова; за одиницею лексикографічного опису; за епохою функціонування; за призначенням; за мовним охопленням; за розміщенням лексичного матеріалу; за обсягом реєстрового матеріалу.

Змістовий модуль 2. Староукраїнська і сучасна лексикографія

Тема 1. Дословниковий період і староукраїнська лексикографія XVI – кінця XVIII ст.

Дословниковий період розвитку української лексикографії XI – XVI ст. Традиція глосування. Глосарії – прототипи сучасних українських словників. Типологія глос: за місцем розташування, за змістом; етимологічні, порівняльно-зіставні, за структурою, за походженням. Різновиди перших українських глосаріїв. Розквіт перекладного словництва. Анонімний “Лексисъ съ толкованіємъ словенскихъ словъ просто” “Лексис ...” Лавренія Зизанія: Склад, джерела реєстру та значення Словника. “Лексикон словенороський ...” Памва

аспекти типології словників						
Тема 1. Лексикографія як наукова дисципліна.	8	2	2			4
Тема 2. Наукові напрями сучасної лексикографічної парадигми.	7	2	1			4
Тема 3. Словник як різновид лексикографічної продукції.	7	2	1			4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	22	6	4			12
Змістовий модуль 2. Староукраїнська і сучасна лексикографія.						
Тема 1. Дословниковий період і староукраїнська лексикографія XVI – кінця XVIII ст.	12	2	1			9
Тема 2. Українська лексикографія XIX ст. – початку XX ст.	14	4	1			9
Тема 3. Сучасна українська лексикографія: тенденції розвитку.	11	2	1			8
Тема 4. Тлумачний словник як різновид лексикографічної продукції.	9	2	1			6
Тема 5. Діахронна (історична) лексикографія та її завдання.	11	2	1			8
Тема 6. Діалектна, соціолектна, ідіолектна лексикографія.	11	2	1			8
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	68	14	6			48
Усього годин	90	20	10			60

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
4 семестр		
1	Сучасна лексикографічна парадигма.	2
2	Теоретична (металексикографія) і практична лексикографія та їх завдання.	1
3	Теорія лексикографії (загальна теорія; організація словникарської праці; лексикографічне дослідження мови; лексикографічний опис мови)	1
4	Історія лексикографії.	2
5	Студії з користування словниками. Критика словників. Маркетинг словників.	1
6	Базові поняття лексикографії	1
7	Традиційна, комп'ютерна і корпусна лексикографія	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лексикографія як наукова дисципліна.	4
2	Наукові напрями сучасної лексикографічної парадигми.	4
3	Словник як різновид лексикографічної продукції.	4
4	Староукраїнська лексикографія XVI – кінця XVIII ст.	9
5	Українська лексикографія XIX ст. – початку XX ст.	9
6	Сучасна українська лексикографія: тенденції розвитку.	8
7	Тлумачний словник як різновид лексикографічної продукції.	6
8	Діахронна (історична) лексикографія та її завдання.	8
9	Діалектна, соціалектна, ідіолектна лексикографія.	8

7. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні методи навчання: пояснення, розповідь, лекція, бесіда.
- наочні методи навчання: метод ілюстрацій, метод демонстрацій, метод самостійного спостереження.

Методи стимулювання й мотивації навчальної діяльності: метод проблемної ситуації, евристичний метод, дослідницький метод, метод генерації ідей, наукові дискусії, диспути.

8. Методи контролю

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік (4 семестр).

Протягом усього терміну навчання контроль за знаннями аспірантів здійснюється під час усного опитування (індивідуального та фронтального); письмового контролю (модульна контрольна робота).

8.1. Модульна контрольна робота (зразок)

“Робота зі словником: Лексикографічний аналіз словникової статті”

Завдання № 1. Виконати лексикографічний аналіз словникової статті (за зразком).

Го́лод, у, ч. 1. Гостре відчуття потреби в їжі, сильне бажання їсти. *Соломії докучав голод. Уже другу добу вона нічого не їла, під серцем її млоїло, в животі корчило* (Коцюб., I, 1955, 363); // Тривале недоїдання через відсутність їжі. – *А мене хто чим годував, як я з голоду пухла?.. – одказала, повертаючись, Марина* (Мирний, IV, 1955, 258).

2. Відсутність або гостра нестача хліба та інших продуктів харчування з певних причин у населеному пункті, районі, країні тощо. *Я думав про тьму, що в тих селах царить, Про бідність, про голод, про муку* (Фр., XIII, 1954, 174).

3. *на що, перен.* Гостра нестача чого-небудь вкрай необхідного. *Буквально голод зараз у нас на книжку для дітей цікаву, свіжу, захоплюючу, здатну привабити дитину і цікавим змістом і яскравою художньою формою* (Літ. газ., 12.I.1962, 1).

Дороги́й, а, е, *вищ. ст. доро́жчий*. 1. Який коштує великі гроші; протилежне *дешевий*. *Везе Марко Катерині Сукна дорогого* (Шевч., I, 1951, 322).

2. *перен.* Який високо ціниться, оберігається, яким дорожать. *А тим часом дорогії Літа тії молодії Марне пронеслись* (Шевч., II, 1953, 145).

3. Близький, милий серцю. *Ганна тужить. А ти гадав, що виграв бій.., не ти, Захар їй дорогий, Захар їй найдорожчий* (Дор., Три богатирі, 1959, 68); // Бажаний, жданий (про гостей). *Все стояло на столі і тільки дожидало дорогих гостей* (Мирний IV, 1955, 49); // у звертанні – для вираження любові, приязні. *Дорогий друже! Довго чекав ти мого листа і, як тепер бачу, не даремне сподівався хоч через мене дихнути родинним теплом* (Коцюб., II, 1955, 356).

◇З дорого́ю душе́ю див. душа

Зразок лексикографічного аналізу словникової статті:

КАЗА́Н, а, ч. 1. Металева, переважно округлої форми посудина (звичайно з відкритою верхньою частиною) для варіння їжі, кип'ятіння води тощо; котел, чавун. *Смола там в пеклі клекотіла і грілася все в казанах* (Котл., I, 1952, 134); *Кухарі насипали з великих казанів у миски борщ* (Н.-Лев., II, 1956, 208); *На деяких вулицях міста топили у великих казанах смолу і заливали нею вибоїни в тротуарах* (Томч., Готель...1960, 286).

2. *перен., жарт.* Про голову людини. [К а т е р и н а:] *Подумаєш, вдарив старого Галушку по лові. Об його казан шаблі ламались, а не то що дрючок* (Корн., I, 1955, 306).

3. Закрита посудина для перетворення води в пару. *Паровий казан.*

4. *перен.* Повне оточення великого ворожого угруповання (під час війни). *Товк [сержант] у численних казанах гітлерівську чуму* (Ю. Янов., Мир, 1956, 29); – *Саме на той час наші біля Корсуня та й тут поблизу німцям казана влаштували* (Коз., Листи., 1967, 64).

У наведеній словниковій статті зафіксовано такі параметри:

1. **Орфографічний** – традиційне загальноприйняте написання слова (для іменників – у називному відмінку однини); цей параметр ідентифікує мікроструктуру і визначає її місце у переліку всіх словникових статей.

2. **Акцентуаційний** – наголос на другому складі;

3. **Граматичний** – виражений у формі скорочень та ремарок (наведення закінчення в родовому відмінку, визначення граматичного роду реєстрового слова). Граматична інформація лівої частини мікроструктури є

експліцитною, а також окремим, самостійним елементом. Виразником імпліцитної граматичної інформації в аналізованій словниковій статті є зокрема ремарки *перен.*, у значенні 2, 4 та ремарка *жарт.* у значенні 2.

4. **Тлумачний** – містить 4 значення, тлумачення мають описовий характер, метамова опису є чіткою та доступною для розуміння. Тлумачний параметр є однією з найважливіших частин словникової мікроструктури, яка детермінує якість словника загалом і є визначальним параметром для метамови словників тлумачного типу.

5. **Синонімічний** – містить два синонімічні відповідники до реєстрового слова (*котел, чавун*), які допомагають розкрити значення реєстрового слова, мають уточнювальну функцію.

6. **Ілюстративний** – Представлено двома типами: оригінальною цитатою та колокацією, зокрема, значення 1, 2, 4 проілюстровано повними реченнями, дібраними з творів української літератури, значення 3 – словосполученням. Цей параметр підтверджує реальне існування слова у мові, унаочнює й дає змогу повніше розкрити його семантику, функції, диференціювати значення. Різноманітність ілюстративного матеріалу свідчить про належність слова до літературної мови. Зокрема у значенні 2, ілюстрація розкриває емоційне насичення слова, його стилістичне забарвлення.

7. **Паспортизаційний** – представлено паспортизацію в повному форматі: зазначено автора, літературне джерело, вказано том, рік видання, номер сторінки.

Завдання № 2. Дати відповіді на питання.

1. Які завдання теоретичної лексикографії?
2. Яка різниця між ідеографічним словником і тлумачним?
3. Які основні лексикографічні праці XVI – кінця XVIII ст.?

8.2. Питання для підсумкового контролю знань

1. Дайте визначення лексикографії.
2. Назвіть причину виникнення лексикографії.
3. Які одиниці складають зміст поняття лексикографії?
4. Які завдання теоретичної лексикографії?
5. Що забезпечує практична лексикографія?
6. Обґрунтуйте, що лексикографія – це наука.
7. Чому лексикографію називають мистецтвом?
8. Що таке словник? Що таке лексикографічне дослідження мови; лексикографічний опис мови?
9. Яка роль словника для будь-якого фахівця?
10. Коли зародилася традиція укладання словників?
11. З чим ім'ям пов'язують виникнення української лексикографії?

12. На скільки етапів поділяється лексикографія української мови? Охарактеризуйте кожен з них.
13. Який етап вважають непродуктивним для розвитку української лексикографії? Чому?
14. Із якого періоду почалося послаблення ідеологічного тиску й покращення в лексикографічній роботі?
15. Назвіть відомих українських лексикографів.
16. Що таке лексикографічний параметр? Наведіть приклади.
17. Поясніть значення терміна «універсальний словник».
18. Розкрийте поняття *критика словників; маркетинг словників*.
19. Які проблеми виникають у лексикографів на етапі формування словника?
20. Із яких компонентів складається макроструктура словника?
21. Від чого залежить структура словникової статті?
22. Як виглядає словникова стаття тлумачного словника? Двомовного словника?
23. Схарактеризуйте базові поняття лексикографії.
24. Розкрийте поняття *загальна (універсальна) і конкретна (національна) лексикографія*
25. Назвіть типологію модерних словників.
26. Які особливості діаспорної української лексикографії?
27. У чому різниця між тлумачними й енциклопедичними словниками?
28. На які типи поділяються лінгвістичні словники?
29. Які особливості одномовних і дво-/багатомовних словників?
30. Які типи перекладних словників ви знаєте?
31. У чому полягає різниця між дво- та багатомовним словниками?
32. Назвіть основні функції двомовного словника.
33. У чому сутність ідеографічної лексикографії?
34. Яка різниця між ідеографічним словником і тлумачним?
35. Дайте визначення поняттю «ідеологічний словник».
36. Що таке термінографія та яке її значення?
37. Які функції виконує термінографія?
38. Назвіть склад термінологічного словника.
39. Що таке комп'ютерна лексикографія?
40. У чому полягає різниця між комп'ютерною копією та комп'ютерною версією паперового словника?
41. Що таке електронний словник?
42. Що розуміється під «форматом статті комп'ютерного словника»?
43. Які переваги електронних словників порівняно з паперовими?
44. Назвіть найвідоміші перекладні електронні словники.
45. Схарактеризуйте словники мови письменника та словопоказчики, словники рим.

9. Розподіл балів, які отримують аспіранти

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Підсумковий контроль – залік	Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта Модульна контрольна робота (МКР)	50 50

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS (підсумковий контроль – залік)

Підсумковий рейтинговий бал (кількість балів за 100-бальною шкалою)	Оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	не зараховано

11. Методичне забезпечення

Робоча навчальна програма «Лексикографія», наукова і навчальна література, опорні конспекти лекцій, лексична картотека.

12. Рекомендована література

Основні джерела

- Бурячок А. А., Гурин І. І. Словник українських рим / А. А. Бурячок, І. І. Гурин. – К. : Наукова думка, 1979. – 338 с.
- Головащук С. І. Перекладні словники і принципи їх укладання (на лексичному матеріалі російської та української мов) / С. І. Головащук; АН УРСР ; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : Наукова думка, 1976. – 247 с.
- Горецький П. Й. Історія української лексикографії / П. Й. Горецький. – К. : Видавництво АН УРСР, 1963. – 245 с.
- Демська О. Вступ до лексикографії / О. Демська. – К. : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2010. – 266 с.
- Дубічинський В. В. Лексикографія української мови: конспект лекцій / В. В. Дубічинський. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2002. – 56 с.

6. Дубічинський В. В. Українська лексикографія : історія, сучасність та комп'ютерні технології : навчальний посібник / В. В. Дубічинський; Національний технічний ун-т “Харківський політехнічний ін-т”. – Х. : НТУ “ХПІ”, 2004. – 164 с.
7. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. П. Кочерган. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2001. – 368 с.
8. Кровицька О. Українська лексикографія : теорія і практика / Ольга Кровицька ; НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. – Л.: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2005. – 175 с.
9. Кульчицька Т. Ю. Українська лексикографія ХІІІ–ХХ ст. : бібліограф. покажчик / Т. Ю. Кульчицька ; НАН України, Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. – Л. : [б. в.], 1999. – 360 с.
10. Лендау, Сидні І. Словники : мистецтво та ремесло лексикографії / Сидні І. Лендау / Пер. з англ. – К. : К.І.С., – 2012. – 480 с.
11. Москаленко А. Нариси історії української лексикографії / А. Москаленко. – К. : Державне учбово-педагогічне видавництво “Радянська школа”, 1961. – 164 с.
12. Паламарчук Л. С. Українська радянська лексикографія (Питання історії, теорії та практики) / Л. С. Паламарчук. – К. : Наукова думка, 1978. – 201 с.
13. Українська лексикографія другої половини ХХ – початку ХХІ століття : навч. посіб. / Н. О. Зубець ; Ред. : Л. І. Кучеренко ; Запоріж. нац. ун-т. – 2-ге вид., доповн. – Запоріжжя, 2011. – 125 с.
14. Черницький В. Б. Комп'ютерна лексикографія : навчальний посібник / В. Б. Черницький / Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова. – Миколаїв : НУК, 2004. – 84 с.
15. Українська лексикографія кінця ХVІ – ІІ половини ХVІІІ століття : лекції для студ. філол. ф-ту / О. А. Крижко ; Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2003. – 38 с.
16. Широков В. А. Елементи лексикографії : монографія / В. А. Широков ; Укр. мовно-інформ. фонд НАН України. – К. : Довіра, 2005. – 304 с.

Додаткова література

1. Бабій І. О. Українська лексикографія : збірник вправ і завдань / Ірина Бабій. – Івано-Франківськ : видавець Голіней О.М., 2012. – 180 с.
2. Балог В.О. Типові хиби ремаркування галузевої лексики в загальномовному тлумачному словнику // Лексикографічний бюлетень: Зб. наук. праць. – Вип. 22. – 2013. – С. 50–56.
3. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія української мови : навч. посібник / С. П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 1991. – 231 с.
4. Бондар О.І. Українське діалектне словникарство початку ХХІ ст. // Вісник Одеського національного університету. – Серія філологія. – Т. 17. – Вип. 4. – 2012. – С. 5-17.

5. Боярова Л.Г. Словникова кодифікація і термінологічна норма (90-і рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.) // Українське мовознавство : Міжвідом. наук. зб. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2008. – Вип. 38. – С. 25-29.
6. Боярова Л.Г. Термінологічна лексика в загальномовному тлумачному словнику // Лексикографічний бюлетень. – К., 2008. – Вип. 17. – С. 13-24.
7. Бурячок А. А. Семимовний словник початку ХVІІІ століття / А. А. Бурячок // Мовознавство. – 1969. – № 2. – С. 47–54.
8. Вихованець І.Р. Про новий тлумачний словник української мови / І. Вихованець, А. Непокупний, О. Ткаченко // Мовознавство : доповіді та повідомлення на ІV Міжнародному конгресі українців. – К., 2002. – С. 17–22.
9. Вокальчук Г. М. Авторський неологізм в українській поезії ХХ століття (лексикографічний аспект) / за ред. А. П. Грищенка : монографія / Г. М. Вокальчук – Рівне : Науково-видавничий центр “Перспектива”, 2004. – 523 с.
10. Вокальчук Г. Етапи становлення і розвитку українського авторського словникарства Особливості лексикографічної фіксації новотворів / Г. Вокальчук // Проблеми й перспективи авторської лексикографії. “Регіональний” словник поетичних неолексем (Рівненщина). – Острог: Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2008. – С. 5-57.
11. Габай А. Теоретичні засади та принципи укладання “Словника граматичного керування прикметників” / А. Габай // Українська мова. – 2011. – № 2. – С. 57–67.
12. Галас Б. К. Рукописні українсько-російські словники І пол. 19 ст. / Б. К. Галас // Мовознавство. – 1978. – № 5. – С. 69–76.
13. Галас Б. К. Ф. С. Шимкевич як лексикограф і українське словникарство (кінець ХVІІІ – початок ХХ ст.) : біографія / Б. К. Галас. – Ужгород : [б. в.], 1995. – 300 с.
14. Галас Я. В. Із історії української лексикографії на Закарпатті (ХІХ – І-ша пол. ХХ ст.) : автореф. дис. канд. філол. наук : / Ярослав Васильович Галас. – Ужгород, 2001. – 20 с.
15. Гнатюк І.С. Здобутки української перекладної лексикографії на загальнослов'янському тлі // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур: Пам'яті академіка Леоніда Булаховського: збірник наукових праць. – Вип. 24. – К.: «Освіта України», 2014.
16. Гнатюк І.С. Російсько-українські словники в світлі лексикографічної критики // Українська лексикографія та лексикологія: проблеми, завдання. – Ніжин – Київ, 2013. С. 3–9.
17. Гордієнко Н. Г. Сучасна лексикографія як об'єкт лінгвістики / Наталія Гордієнко // Українська мова. – 2011. – № 3. – С. 67–74.
18. Городенська К. Г. Граматичний словник (концепція та принципи укладання) / К. Городенська // Українська мова. – 2005. – № 2. – С. 22–27.

- 19.Гринчишин Д. Г. Здобутки відділу мовознавства в галузі лексикографії / Д. Г. Гринчишин // Українська історична та діалектна лексика. – Київ, 1995. – Вип. 2. – С. 37–44.
- 20.Гринчишин Д. Г. З історії створення історичного словника української мови / Д. Г. Гринчишин // Українська лексика в історичному та ареальному аспектах. – Київ : Наукова думка, 1991. – С. 5–18.
- 21.Грязнухіна Т. О. Автоматичний багатомовний перекладний словник / Т. О. Грязнухіна, Т. П. Любченко // Вісник Київського лінгвістичного університету. Серія філологія, т. 6, вип. 2. – 2003. – С. 68–71.
- 22.Гумецька Л. Л. Принципи створення історичного словника української мови / Л. Л. Гумецька. – К. : Вид-во АН УРСР, 1958. – 24 с.
- 23.Дарчук Н. П. Частотний словник сучасної української публіцистики / Н. П. Дарчук, Т. О. Грязнухіна // Мовознавство. – 1996. – № 4–5. – С. 15–18.
- 24.Дем'янюк М. Внесок українських мовознавців у розвиток російської лексикографії в XVIII ст. //Лексикографічний бюлетень. – Вип. 15. – 2007. – С. 4–9.
- 25.Дем'янюк М. Українське словникарство в Росії в XVIII ст.// Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні: Зб. наук. праць. – Вип. 17. – К.: ХІК, Часи козацькі, 2008. – С. 309–311.
- 26.Іванова О. Термінологічні словники: класифікаційні ознаки / О. Іванова // Українська мова. – 2006. – № 4. – С. 84–94.
- 27.Карпіловська Є. А. Машинні версії традиційних словників як основа для укладання комп'ютерних словників та тезаурусів / Є. А. Карпіловська // Мовознавство. – 1996. – № 4–5. – С. 19–22.
- 28.Карпіловська Є. Роль інтегральних словників у вивченні сучасного українського лексикону / Є. Карпіловська // Українська історична та діалектна лексика. – Львів, 2003. – Вип. 4. – С. 4–15.
- 29.Кириченко І. М. Українська лексикографія радянського періоду / І. М. Кириченко // Вісник АН УРСР. – К. – 1954. – № 10. – С. 12–20.
- 30.Клименко Н. Ф. Нові підходи до укладання комп'ютерних словників / Н. Ф. Клименко // Мовознавство. – 1996. – № 4–5. – С. 11–15.
- 31.Клименко Н.Ф. Підходи до лексикографічного моделювання мовної динаміки. Типологія неологічних словників / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк // Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі : монографія. – К. : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. – С. 106–133.
- 32.Ковтуненко Л. С. Комп'ютерні аспекти лексикографічних систем / Л. С. Ковтуненко // Мовознавство. – 1996. – № 4–5. – С. 28–34.
- 33.Козирєва З.Г. Деякі аспекти створення «Зведеного словопоказчика української лексики (за матеріалами лексикографічних джерел кінця XVIII – початку ХХІ ст. // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ: Зб. наук. праць. – Вип. 24. – 2012. С. 59–64.

34. Кононенко В. І. Функціонально-комунікативні аспекти академічного тлумачного словника української мови / В. І. Кононенко // Мовознавство. – 2007. – № 6. – С. 3–11.
35. Кочерга О. Тенденції української термінологічної лексикографії / О. Кочерга, Н. Непийвода // Урок української. – 2000. – № 3. – С. 25–29.
36. Кульчицький І. М. Відображення структурних відношень реєстру термінологічних словників у базах даних / І. М. Кульчицький // Вісн. Нац. ун-ту “Львів. політехніка”. Інформ. системи та мережі. – 2010. – № 689. – С. 271–280.
37. Лексикографія сучасної української мови : методичні матеріали, навчальні словники : для студ. Ін-ту журналістики / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка / Анастасія Іванівна Мамалига (упоряд.). – К. : Вид-во КДУ, 1994. – 116 с.
38. Лещук Т. Проблеми уніфікації науково-технічних словників (з погляду лексикографічних засад) / Т. Лещук // Українська мова. – 2005. – № 2. – С. 44–55.
39. Мовчун Л. В. Особливості формування теоретичних принципів слов'янської римографії в другій половині ХХ ст. / Л. В. Мовчун // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського: Збірник наукових праць. – Випуск 25. – К. : Освіта України, 2014. – С. 77–88.
40. Назаров С. М. Проект “Глоса”: система комп'ютерних навчальних словників / С. М. Назаров [та ін.] // Вісник Київського лінгвістичного університету. Серія філологія. Т. 6, вип. 2. – 2003. – С. 33–42.
41. Німчук В. Тимченко Є. – основоположник української наукової історичної лексикографії / В. Німчук // Українська історична та діалектна лексика. – Вип. 3. – Львів, 1996. – С. 26–34.
42. Нові й актуалізовані слова і значення (словникові матеріали) (2002-2010) // В. О. Балог, Н. Є. Лозова, Л. О. Тищенко, О. М. Тищенко. – К.: Вид. дім Дмитра Бураго, 2010. – 280 с.
43. Озерова Н. Г. Перший том словника української мови у 20-ти томах / Н. Г. Озерова, В. А. Широков // Мовознавство. – 2011. – № 2. – С. 3–13.
44. Паламарчук Л. С. Питання теорії і практики сучасної лексикографії / Л. С. Паламарчук // Мовознавство. – 1977. – № 4. – С. 3–12.
45. Перебийніс В. І. Традиційна та комп'ютерна лексикографія : навчальний посібник / В. І. Перебийніс, В. М. Сорокін. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2009. – 218 с.
46. Пещак М. М. Стан і перспективи комп'ютерної лексикографії в Україні / М. М. Пещак // Мовознавство. – 1996. – № 4–5. – С. 8–11.
47. Полюга Л. М. Складові елементи словників: із досвіду лексикографа / Л. М. Полюга // Записки з українського мовознавства. Зб. наук. праць – Одеса, 2006. – Вип. 16. – С. 299–307.
48. Родніна Л. Корифеї повоєнної української лексикографії (40–50 роки ХХ ст.) / Л. Родніна // Українська мова. – 2001. – № 1. – С. 91–95.

49. Русанівський В. М. Від універсальної бази лінгвістичних знань до комп'ютерного укладання словників / В. М. Русанівський, Н.Ф. Клименко // Мовознавство. – 1995. – № 4–5. – С. 6–7.
50. Русанівський В. М. Інформаційно-лінгвістичні основи сучасної тлумачної лексикографії / В. М. Русанівський, В. А. Широков // Мовознавство. – 2002. – № 6. – С. 7–48.
51. Самойлова І.А. Антропонімічна лексикографія сучасної української мови та інших слов'янських і неслов'янських мов // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур: Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. – К.: ВПЦ „Київський університет”. – Вип. 16. – 2011. – С.151–156.
52. Сніжко Н. В. Ідеографічний тезаурус як інформаційно-довідкова система при вивченні закономірностей структурно-функціональної організації лексики / Н. В. Сніжко, М. Д. Сніжко // Мовознавство. – 1996. – № 4–5. – С. 23–28.
53. Тараненко О. О. Лексикографія // Українська мова: Енциклопедія / редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), М. П. Зяблюк [та ін.]. – К. : Укр. енцикл., 2004. – 824 с. – С. 296–297.
54. Тараненко О. О. Новий словник української мови (концепція і принципи укладання словника) / О. О. Тараненко. – К. : Кам'янець-Подільський, 1996. – 170 с.
55. Тименко Л. О. Тлумачна параметризація абстрактних іменників // Лексикографічний бюлетень: Зб. наук. праць. – Вип. 21. – К., 2012. – С. 52–59.
56. Тименко Л. О. Ілюстративний параметр у словниках тлумачного типу (на прикладі «Словаря української мови» Б. Грінченка). // Лексикографічний бюлетень: Зб. наук. праць. – Вип. 23. – К., 2014. – С. 105–113.
57. Тищенко О.М. Нові й актуалізовані слова і значення: словникові матеріали (у контексті сучасних неословників) // Українська мова. – 2010. – № 4. – С. 55–68.
58. Тищенко О.М. «Словарь української мови» за ред. Б. Д. Грінченка у зведеному реєстрі української лексики: формування словотвірних гнізд // Українська мова. – 2015. – № 1. – С. 103–109.
59. Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті: теорія, практика, типологія (м. Київ, Інститут української мови, 12–13 травня 2011 р.) / Відпов. ред. : к. філол. н. І. С. Гнатюк. – К., 2011. – 560 с.
60. Цимбалюк-Скопненко Т. В. Українська авторська лексикографія: здобутки й перспективи / Т. В. Цимбалюк-Скопненко // Українська мова. – 2010. – № 2. – С. 3–14.
61. Широков В.А. Феноменологія лексикографічних систем: Моногр. / В. А. Широков; НАН України. Укр. мов.-інформ. фонд. – К.: Наук. думка, 2004. – 327 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Боярчук О. С. Сучасні тенденції в українській офіційно-діловій лексикографії / О. С. Боярчук // Науковий вісник Волинського національного університету

- імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. – 2011. – № 3. Частина 2. – С. 190 – 194. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/nvnu/filolog_mov/2011_3
2. Гордієнко Н. Г. Українська тлумачна лексикографія: сучасний стан і перспективи розвитку / Н. Гордієнко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія “Лінгвістика” : Збірник наук. праць. – Херсон: Вид-во ХДУ. – 2010. – Вип. 11. – С. 15–21. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvkhdu/2010_XI/index.
 3. Демська-Кульчицька О. М. Лексикографія: між ремеслом і наукою / О. М. Демська-Кульчицька // Наукові записки НаУКМА. Серія Філологічні науки. – 2008. – Т. 85 – С. 3–9. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/Fil/2008_85/01
 4. Карпіловська Є. Сучасна українська словотворчість та її відображення в неологічних словниках / Є. Карпіловська // Вісник Львівського університету. Серія “Філологія”. – 2004. – Вип. 34. Ч. I. С. 3–10 – Режим доступу: <http://www.anthropos.org.ua/jspui/bitstream/123456789/>
 5. Кирикилиця В. В. Укладання словників як спосіб збереження і систематизації мови / В. В. Кирикилиця // Філологічні науки – 2007. – № 3 – С. 389 –393. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Natural/nvnu/filolog/2007_3/13/1
 6. Концепція державної цільової національно-культурної науково-технічної програми розвитку національної словникової бази України на 2009–2015 роки. – Режим доступу: <http://www.ulif.org.ua/UMIF/sites/default/files/PROJECT>
 7. Кульчицький І. М. Лексикографічна база даних збірки М. Номиса “Українські приказки, прислів’я і таке інше” / І. М. Кульчицький, Н. Б. Осідач // Вісн. Нац. ун-ту “Львів. політехніка”. Інформ. системи та мережі. – 2011. – № 699. – С. 321 –331. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/ISM/2011_699/33.pdf
 8. Лозко Г. Перші українські словники / Г. Лозко // Українське народознавство. – 3-тє вид. – Х., 2005. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/kulturologiya/pershi_ukrayinski_slovniki
 9. Німчук В. В. Мовознавство на Україні в XIV –XVII ст. / В. В. Німчук. – К. : Наукова думка, 1985. – 224 с. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/nimchuk/nim.htm>
 10. Полюга Л. Структура і функції словникових статей у лексиконах різних типів / Л. Полюга // Українська історична та діалектна лексика : Зб. наук. праць. – Львів, 2003. – Вип. 3. – С. 16–23. – Режим доступу: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TKWork/TK_poluha_2003_01.htm
 11. Світлична Т. В. Місце комп’ютерної лексикографії в загальному словникарстві. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ling/2010_2/5.pdf
 12. Сінкевич Н. М. Сучасний електронний український словник як база лінгвістичного аналізу слова. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal///Soc_Gum/dlgum/2011.../Artcl31.pdf

Електронні словники:

<http://r2u.org.ua/>

<http://mova.info/>

<http://www.slovnyk.net/>

<http://slovnenya.com/>

http://old.pere.org.ua/cgi-bin/pere.cgi?l=uk_UA

<http://www.slovnyk.org/cgi-bin/dic.fcgi?hn=sel&ul=uk-ua>

<http://www.april.com.ua/ua/dict.html>

спеціальність 035 Філологія

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни «Лексикографія» рекомендовано на засіданні відділу лексикології, лексикографії та структурно-математичної лінгвістики (протокол № 1 від «16» січня 2020 року)

Затверджено на засіданні вченої ради Інституту української мови НАН України «04» лютого 2020 року (протокол № 1)

II. ПРОГРАМА «ЛЕКСИКОГРАФІЯ»

1. Рубрика «Змістовий модуль 2. Тема 2. Українська лексикографія XIX ст. – початку XX ст.»

Зміст рубрики замінити таким:

“Словарь малорусскаго наречія” Олександра Афанасьєва-Чужбинського, “Опытъ южнорусскаго словаря” Каленика Шейковського, “Словарь малороссійскихъ идіомовъ” Миколи Закревського, “Опытъ русско-украинскаго словаря” Михайла Левченка, “Словарь російсько-український” М. Уманця та А. Спілки. “Русско-малороссійскій словарь” Євгена Тимченка, “Словарь української мови” Бориса Грінченка, «Малорусько-німецький словарь» Є. Желехівського і С. Недільського, «Словник української мови» П. Білецького-Носенка.

2. Рубрика «Змістовий модуль 2. Тема 5. Діахронна (історична) лексикографія та її завдання».

Останнім реченням додати таке:

Принципи опису історії слова в історичному та етимологічному словнику. Словник староукраїнської мови XIV–XV ст. Словник української мови XVI – першої половини XVII ст. Етимологічний словник української мови.

3. Рубрика «Питання для підсумкового контролю»

Питання 15 замінити таким:

15. Назвіть визначних українських лексикографів та схарактеризуйте їхню діяльність.

Питання 28 замінити таким:

28. На які типи поділяються лінгвістичні словники? Схарактеризуйте їх.

4. Рубрика «Рекомендована література»:

а.) основна

Зміст рубрики замінити таким:

1. Бурячок А. А., Гурін І. І. Словник українських рим / А. А. Бурячок, І. І. Гурін. – К. : Наукова думка, 1979. – 338 с.
2. Головащук С. І. Перекладні словники і принципи їх укладання (на лексичному матеріалі російської та української мов) / С. І. Головащук; АН УРСР ; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : Наукова думка, 1976. – 247 с.
3. Горещкий П. Й. Історія української лексикографії / П. Й. Горещкий. – К. : Видавництво АН УРСР, 1963. – 245 с.
4. Демська О. Вступ до лексикографії / О. Демська. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. – 266 с.
5. Дубічинський В. В. Лексикографія української мови: конспект лекцій / В. В. Дубічинський. – Харків : НТУ «ХПІ», 2002. – 56 с.
6. Дубічинський В. В. Українська лексикографія : історія, сучасність та комп’ютерні технології : навчальний посібник / В. В. Дубічинський; Національний технічний ун-т «Харківський політехнічний ін-т». – Х. : НТУ «ХПІ», 2004. – 164 с.
7. Касарес Х. Введение в современную лексикографию. – Москва, 1958.

8. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. П. Кочерган. – К. : Видавничий центр «Академія», 2001. – 368 с.
9. Кровицька О. Українська лексикографія : теорія і практика / Ольга Кровицька ; НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. – Л.: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2005. – 175 с.
10. Кульчицька Т. Ю. Українська лексикографія XIII–XX ст. : бібліограф. покажчик / Т. Ю. Кульчицька ; НАН України, Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. – Л. : [б. в.], 1999. – 360 с.
11. Лексикографічний бюлетень. Зб. наук. праць. – Вип. 1–25. – К., 1951–2016.
12. Лендау, Сидні І. Словники : мистецтво та ремесло лексикографії / Сидні І. Лендау / Пер. з англ. – К. : К.І.С., – 2012. – 480 с.
13. Москаленко А. Нариси історії української лексикографії / А. Москаленко. – К. : Державне учбово-педагогічне видавництво «Радянська школа», 1961. – 164 с.
14. Паламарчук Л. С. Українська радянська лексикографія (Питання історії, теорії та практики) / Л. С. Паламарчук. – К. : Наукова думка, 1978. – 201 с.
15. Українська лексикографія другої половини XX – початку XXI століття : навч. посіб. / Н. О. Зубець ; Ред. : Л. І. Кучеренко ; Запоріж. нац. ун-т. – 2-ге вид., доповн. – Запоріжжя, 2011. – 125 с.
16. Черницький В. Б. Комп'ютерна лексикографія : навчальний посібник / В. Б. Черницький / Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова. – Миколаїв : НУК, 2004. – 84 с.
17. Українська лексикографія кінця XVI – II половини XVIII століття : лекції для студ. філол. ф-ту / О. А. Крижко ; Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2003. – 38 с.
18. Широков В. А. Елементи лексикографії : монографія / В. А. Широков ; Укр. мовно-інформ. фонд НАН України. – К. : Довіра, 2005. – 304 с.

б.) додаткова:

Зміст рубрики замінити таким:

1. Бабій І. О. Українська лексикографія : збірник вправ і завдань / Ірина Бабій. – Івано-Франківськ : видавець Голіней О.М., 2012. – 180 с.
2. Балог В.О. Типові хиби ремаркування галузевої лексики в загальномовному тлумачному словнику // Лексикографічний бюлетень: Зб. наук. праць. – Вип. 22. – 2013. – С. 50–56.
3. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія української мови : навч. посібник / С. П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 1991. – 231 с.
4. Бондар О.І. Українське діалектне словникарство початку XXI ст. // Вісник Одеського національного університету. – Серія філологія. – Т. 17. – Вип. 4. – 2012. – С. 5-17.
5. Боярова Л.Г. Словникова кодифікація і термінологічна норма (90-і рр. XX ст. – поч. XXI ст.) // Українське мовознавство : Міжвідом. наук. зб. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2008. – Вип. 38. – С. 25–29.
6. Боярова Л.Г. Термінологічна лексика в загальномовному тлумачному словнику // Лексикографічний бюлетень. – К., 2008. – Вип. 17. – С. 13–24.

7. Бурячок А. А. Семимовний словник початку XVIII століття / А. А. Бурячок // Мовознавство. – 1969. – № 2. – С. 47–54.
8. Буцева Т. Н. Неологическая служба русского языка. Лексикология. Лексикография. Корпусная лингвистика. – Санкт-Петербург : «Нестор-История», 2013. – С. 93–98.
9. Вербич С. Гідронімія басейну Верхнього Дністра. Етимологічний словник-довідник. – К., 2007; Гідронімія басейну Середнього Дністра. Етимологічний словник. – К., 2009; Гідронімія басейну Нижнього Дністра. Етимологічний словник. – Луцьк, 2013.
10. Вихованець І.Р. Про новий тлумачний словник української мови / І. Вихованець, А. Непокупний, О. Ткаченко // Мовознавство : доповіді та повідомлення на IV Міжнародному конгресі українців. – К., 2002. – С. 17–22.
11. Вокальчук Г.М. Авторський неологізм в українській поезії XX століття (лексикографічний аспект) / за ред. А. П. Грищенка : монографія / Г. М. Вокальчук – Рівне : Науково-видавничий центр «Перспектива», 2004. – 523 с.
12. Вокальчук Г. Етапи становлення і розвитку українського авторського словникарства Особливості лексикографічної фіксації новотворів / Г. Вокальчук // Проблеми й перспективи авторської лексикографії. «Регіональний» словник поетичних неолексем (Рівненщина). – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2008. – С. 5–57.
13. Габай А. Теоретичні засади та принципи укладання «Словника граматичного керування прикметників» / А. Габай // Українська мова. – 2011. – № 2. – С. 57–67.
14. Галактика Слова. Галині Макарівні Гнатюк / Ін-т укр. мови НАН України. – К.: Видав. дім Дмитра Бураго, 2020. – 354 с.
15. Галас Б. К. Рукописні українсько-російські словники I пол. 19 ст. / Б. К. Галас // Мовознавство. – 1978. – № 5. – С. 69–76.
16. Галас Б. К. Ф. С. Шимкевич як лексикограф і українське словникарство (кінець XVIII – початок XX ст.) : біографія / Б. К. Галас. – Ужгород : [б. в.], 1995. – 300 с.
17. Галас Я. В. Із історії української лексикографії на Закарпатті (XIX – I-ша пол. XX ст.) : автореф. дис. канд. філол. наук : / Ярослав Васильович Галас. – Ужгород, 2001. – 20 с.
18. Гнатюк І.С. Здобутки української перекладної лексикографії на загальнослов'янському тлі // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур: Пам'яті академіка Леоніда Булаховського: збірник наукових праць. – Вип. 24. – К.: «Освіта України», 2014.
19. Гнатюк І. С. Лексична картотека. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України – 75, 1930–2005 : Матеріали до історії./ редкол. : В. Г. Складенко (відпов. ред.) та ін. Київ : Довіра, 2005. С. 329–337.
20. Гнатюк І.С. Російсько-українські словники в світлі лексикографічної критики // Українська лексикографія та лексикологія: проблеми, завдання. – Ніжин – Київ, 2013. – С. 3–9.
21. Гордієнко Н. Г. Сучасна лексикографія як об'єкт лінгвістики / Наталія Гордієнко // Українська мова. – 2011. – № 3. – С. 67–74.
22. Городенська К. Г. Граматичний словник (концепція та принципи укладання) / К. Городенська // Українська мова. – 2005. – № 2. – С. 22–27.

23. Гринчишин Д. Г. Здобутки відділу мовознавства в галузі лексикографії / Д. Г. Гринчишин // Українська історична та діалектна лексика. – Київ, 1995. – Вип. 2. – С. 37–44.
24. Гринчишин Д. Г. З історії створення історичного словника української мови / Д. Г. Гринчишин // Українська лексика в історичному та ареальному аспектах. – Київ : Наукова думка, 1991. – С. 5–18.
25. Гриценко П.Ю., Бріцин В.М., 2016, Нове життя класичної лексикографічної праці (передмова) // Російсько-український словник: у 4-х т. – Т. 1. (Репринт з вид. 1924 р.).
26. Гриценко П.Ю. Призабута сторінка лексикографічної шевченкіани // Українська мова. – 2014. – № 3. – С. 3–11.
27. Грязнухіна Т. О. Автоматичний багатомовний перекладний словник / Т. О. Грязнухіна, Т. П. Любченко // Вісник Київського лінгвістичного університету. Серія філологія, т. 6, вип. 2. – 2003. – С. 68–71.
28. Гумецька Л. Л. Принципи створення історичного словника української мови / Л. Л. Гумецька. – К. : Вид-во АН УРСР, 1958. – 24 с.
29. Дарчук Н. П. Частотний словник сучасної української публіцистики / Н. П. Дарчук, Т. О. Грязнухіна // Мовознавство. – 1996. – № 4–5. – С. 15–18.
30. Дем'янюк М. Внесок українських мовознавців у розвиток російської лексикографії в XVIII ст. // Лексикографічний бюлетень. – Вип. 15. – 2007. – С. 4–9.
31. Дем'янюк М. Українське словникарство в Росії в XVIII ст. // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні: Зб. наук. праць. – Вип. 17. – К.: ХІК, Часи козацькі, 2008. – С. 309–311.
32. Дзендзелівський Й.О. Українська лексикографія кінця 18 ст. – 1917. // Українська мова: Енциклопедія / редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), М. П. Зяблюк [та ін.]. – 3-тє вид., зі змінами і допов. – К. : Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2007. – 856 с.
33. Дидик-Меуш Г. Комбінаторика української мови XVI–XVIII ст. : теорія, практика, словник / Г. Дидик-Меуш. – Львів : Коло, 2018. – 688 с.
34. Іванова О. Термінологічні словники: класифікаційні ознаки / О. Іванова // Українська мова. – 2006. – № 4. – С. 84–94.
35. Карпіловська Є. А. Машинні версії традиційних словників як основа для укладання комп'ютерних словників та тезаурусів / Є. А. Карпіловська // Мовознавство. – 1996. – № 4–5. – С. 19–22.
36. Карпіловська Є.А. Підходи до лексикографічного моделювання мовної динаміки. Типологія неологічних словників / Є. А. Карпіловська // Н.Ф. Клименко, Є.А. Карпіловська, Л.П. Кислюк. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі : монографія. – К. : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. – С. 106–133.
37. Карпіловська Є. Роль інтегральних словників у вивченні сучасного українського лексикону / Є. Карпіловська // Українська історична та діалектна лексика. – Львів, 2003. – Вип. 4. – С. 4–15.
38. Карпіловська Є.А. Роль картотеки «портретів слів» в укладанні словників нового покоління // Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej, 52. – Warszawa 2017. – С. 93–109.
39. Кириченко І. М. Українська лексикографія радянського періоду / І. М. Кириченко // Вісник АН УРСР. – К. – 1954. – № 10. – С. 12–20.
40. Клименко Н. Ф. Нові підходи до укладання комп'ютерних словників / Н. Ф. Клименко // Мовознавство. – 1996. – № 4–5. – С. 11–15.

41. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А. Принципы семантизации слов в существующих словарях // Украинский семантический словарь. Проспект. / За ред. М.М. Пещак. – К., 1990. – С. 7–99.
42. Ковтуненко Л. С. Комп'ютерні аспекти лексикографічних систем / Л. С. Ковтуненко // Мовознавство. – 1996. – № 4–5. – С. 28–34.
43. Козирева З.Г. Деякі аспекти створення «Зведеного словопоказчика української лексики (за матеріалами лексикографічних джерел кінця XVIII – початку XXI ст. // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ: 36. наук. праць. – Вип. 24. – 2012. С. 59–64.
44. Козирева З. Г. Здобутки та перспективи української академічної тлумачної лексикографії / З. Козирева // Українська мова. – 2019. – № 1. – С. 87 – 102.
45. Козирева З. Г. Мова творчої особистості та проблеми її лексикографування / З. Козирева // Українська мова. – 2019. – № 3. – С. 67 – 80.
46. Козирева З. Г. Український лексикон кінця XVIIIпочатку XXI ст. – словник нового типу / З. Козирева // Українська мова. – 2018. – № 2. – С. 36 – 49.
47. Кононенко В. І. Функціонально-комунікативні аспекти академічного тлумачного словника української мови / В. І. Кононенко // Мовознавство. – 2007. – № 6. – С. 3 –11.
48. Кочерга О. Тенденції української термінологічної лексикографії / О. Кочерга, Н. Непийвода // Урок української. – 2000. – № 3. – С. 25–29.
49. Кульчицький І. М. Відображення структурних відношень реєстру термінологічних словників у базах даних / І. М. Кульчицький // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка». Інформ. системи та мережі. – 2010. – № 689. – С. 271–280.
50. Лексикографія сучасної української мови : методичні матеріали, навчальні словники : для студ. Ін-ту журналістики / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка / Анастасія Іванівна Мамалига (упоряд.). – К. : Вид-во КДУ, 1994. – 116 с.
51. Лещук Т. Проблеми уніфікації науково-технічних словників (з погляду лексикографічних засад) / Т. Лещук // Українська мова. – 2005. – № 2. – С. 44–55.
52. Мовчун Л. Додатковий том "Словника української мови" в 11 томах: досвід і проблеми укладання / Л. Мовчун // Українська мова. – 2018. – № 1. – С. 112–123.
53. Мовчун Л. В. Словник рим: визначення, терміни, джерела / Л. В. Мовчун // *Ucrainica VI. Současná ukrajinistika. Problémy jazyka, literatury a kultury: Sborník vědeckých článků z mezinárodní konference VI. Olomoucké sympozium ukrajinistů střední a východní Evropy. Olomouc 21-23.8.2014. - Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. – S. 109-112.*
54. Мовчун Л. В. Етапи становлення української римографії / Л. В. Мовчун // Усходнеславянські мови ў сучаснай лексікаграфіі : зборнік навуковых артыкулаў. – Мінск, 2015. – С. 82 - 84.
55. Мовчун Л. В. Неопублікований «Словник рим І. П. Котляревського» І. І. Гурина в контексті української римографії / Л. В. Мовчун // Українська мова. – 2015. – № 4. – С. 101–124.
56. Назаров С. М. Проект «Глоса»: система комп'ютерних навчальних словників / С. М. Назаров [та ін.] // Вісник Київського лінгвістичного університету. Серія філологія. Т. 6, вип. 2. – 2003. – С. 33–42.
57. Німчук В. Тимченко Є. – основоположник української наукової історичної лексикографії / В. Німчук // Українська історична та діалектна лексика. – Вип. 3. – Львів, 1996. – С. 26–34.

58. Німчук В.В. Про сучасну українську тлумачну лексикографію. / Українська мова. – №3. – 2012. – С.3–30.
59. Німчук В.В. Староукраїнська лексикографія // Українська мова: Енциклопедія / редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), М. П. Зяблюк [та ін.]. – 3-тє вид., зі змінами і допов. – К. : Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2007. – 856 с.
60. Німчук В.В. Староукраїнська лексикографія в її зв'язках з російською та білоруською. – К.: Наукова думка, 1980.
61. Нові й актуалізовані слова і значення (словникові матеріали) (2002–2010) // В. О. Балог, Н.Є.Лозова, Л. О. Тименко, О.М.Тищенко. – К.: Вид. дім Дмитра Бураго, 2010. – 280 с.
62. Озерова Н. Г. Перший том словника української мови у 20-ти томах / Н. Г. Озерова, В. А. Широков // Мовознавство. – 2011. – № 2. – С. 3–13.
63. Паламарчук Л. С. Питання теорії і практики сучасної лексикографії / Л. С. Паламарчук // Мовознавство. – 1977. – № 4. – С. 3–12.
64. Перебийніс В. І. Традиційна та комп'ютерна лексикографія : навчальний посібник / В. І. Перебийніс, В. М. Сорокін. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2009. – 218 с.
65. Пещак М. М. Стан і перспективи комп'ютерної лексикографії в Україні / М. М. Пещак // Мовознавство. – 1996. – № 4–5. – С. 8–11.
66. Поздрань Ю. В. «Російсько-український словник» за редакцією А.Ю. Кримського та С.О. Єфремова в історико-лінгвістичному контексті. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 291 с.
67. Полюга Л. М. Складові елементи словників: із досвіду лексикографа / Л. М. Полюга // Записки з українського мовознавства. Зб. наук. праць – Одеса, 2006. – Вип. 16. – С. 299–307.
68. Украинский семантический словарь. Проспект. // За ред. М.М. Пещак. – К., 1990. (Частина перша, авт. Н.Ф. Клименко і Є.А. Карпіловської).
69. Родніна Л. Корифеї повоєнної української лексикографії (40–50 роки ХХ ст.) / Л. Родніна // Українська мова. – 2001. – № 1. – С. 91–95.
70. Русанівський В. М. Від універсальної бази лінгвістичних знань до комп'ютерного укладання словників / В. М. Русанівський, Н.Ф. Клименко // Мовознавство. – 1995. – № 4–5. – С. 6–7.
71. Русанівський В. М. Інформаційно-лінгвістичні основи сучасної тлумачної лексикографії / В. М. Русанівський, В. А. Широков // Мовознавство. – 2002. – № 6. – С. 7–48.
72. Самойлова І.А. Антропонімічна лексикографія сучасної української мови та інших слов'янських і неслов'янських мов // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур: Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. – К.: ВПЦ „Київський університет». – Вип. 16. – 2011. – С.151–156.
73. Самойлова І. А. Інформаційна структура українських еквівалентів у перекладному словнику / І. Самойлова // Українська мова. – 2016. – № 2. – С. 22–43.
74. Самойлова І. А. Фонетичні варіанти слів в українській мові (за матеріалами лексикографічних джерел) / І. Самойлова // Лексикографічний бюлетень: Зб. наук. праць. – Вип. 25. – 2016. – С. 5–12.
75. Скопненко О. І., Цимбалюк-Скопненко Т. В. Микола Лукаш. Словникарський доробок Майстра та його значення для сучасної лексикографії // Лексикографічний бюлетень – 2009. – Вип. 18. – С. 10–15.
76. Словник дієслівного керування / Л. Колібаба, В. Фурса. – К.: Либідь, – 2017. – 656 с.

77. Словник української мови в 11 томах. Додатковий том: у 2-х книгах. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018.
78. Сніжко Н. В. Інтегральні засади сучасних українських лексиконів // The 5th International conference «Science and society» (June 15, 2018). Accent Graphics Communication & Publishing, Hamilton, Canada, 2018. – С. 1205–1215.
79. Сніжко Н.В. Українська тлумачна лексикографія як основа системного вивчення розвитку мови і суспільства // Наукові записки. Випуск 175. – Серія: Філологічні науки. – Кропивницький: Вид-во «КОД», 2019. – С. 76–80.
80. Сніжко Н. В. Українська ідеографія: історія, сучасний стан та перспективи // Українська мова. – 2016. – №3. – С. 28 – 43.
81. Старко В.Ф. Комп'ютерні лінгвістичні проекти гурту r2u: стан та застосування // Українська мова. – 2017. – №3. – С. 86–100.
82. Старко В.Ф. Транскрипційна система для англійсько-українських словників // Лексикографічний бюлетень: Зб. наук. праць. – Вип. 11. – К., 2005. – С. 4–16.
83. Тараненко О. О. Українська лексикографія 1917 – поч. 21 ст. // Українська мова: Енциклопедія / редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), М. П. Зяблюк [та ін.]. – 3-тє вид., зі змінами і допов. – К. : Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2007. – 856 с.
84. Тараненко О. О. Новий словник української мови (концепція і принципи укладання словника) / О. О. Тараненко. – К. : Кам'янець-Подільський, 1996. – 170 с.
85. Тименко Л. О. Тлумачна параметризація абстрактних іменників // Лексикографічний бюлетень: Зб. наук. праць. – Вип. 21. – К., 2012. – С. 52–59.
86. Тименко Л. О. Ілюстративний параметр у словниках тлумачного типу (на прикладі «Словаря української мови» Б. Грінченка). // Лексикографічний бюлетень: Зб. наук. праць. – Вип 23. – К., 2014. – С. 105–113.
87. Тищенко О.М. Архівна картотека як лексико-ілюстративна база «Російсько-українського словника» за ред. А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова. І. Лексична картотека: історія створення та репресій друк; ІІ. Мікро- та макроструктура архівної картотеки друк // Українська мова. – 2016. – №2. С. 44–71; №3. С. 57 – 78. 2016.
88. Тищенко О.М. Електронна лексична картотека: шлях створення інструментарію сучасного словникаря // Українська мова. – №2. – 2019. – С. 37–52.
89. Тищенко О.М. Система «Архівна картотека української мови» як дослідницький корпус // Тези І Міжнародної науково-прикладної конференції «Корпусна лінгвістика: розроблення технологій нового покоління». – К., 2018. С. 16–17.
90. Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті: теорія, практика, типологія (м. Київ, Інститут української мови, 12 –13 травня 2011 р.) / Відпов. ред. : к. філол. н. І. С. Гнатюк. – К., 2011. – 560 с.
91. Український лексикон кінця XVIII – початку XXI ст.: словник-індекс: у 3-х томах. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. – Т. 1 – 3.
92. Цимбалюк-Скопненко Т.В. Джерельна база авторської лексикографії: теоретичний і практичний вимір *Лексикографічний бюлетень*. Збірник наукових праць. Київ, 2015. Вип. 24. С. 77 – 82.
93. Цимбалюк-Скопненко Т. В. Українська авторська лексикографія: здобутки й перспективи / Т. В. Цимбалюк-Скопненко // Українська мова. – 2010. – № 2. – С. 3–14.

94. Частотні словники та їх використання. Перебийніс В.С., Муравицька М.П., Дарчук Н.П. – К. : Наукова. Думка, 1985. – 204 с.
95. Шведова М. Проект Базового словника російської мови // Зб. наук. пр.: Лексикографічний бюлетень. – 2015. – Вип. 24. – С. 83–98.
96. Широков В.А. Феноменологія лексикографічних систем: Моногр. / В. А. Широков; НАН України. Укр. мов.-інформ. фонд. – К.: Наук. думка, 2004. – 327 с.
97. Яцій В.О. Ойконімія Івано-Франківської області: історико-етимологічний словник / Відп. ред. В.П. Шульгач. – К., 2015. – 392 с.

5. Рубрика «Інформаційні ресурси»

Зміст рубрики замінити таким:

1. Авторська кухня словників. URL: <http://slovnyky.com.ua>.
2. Архівна картотека. URL: <https://ak.iul-nasu.org.ua>
3. Боярчук О. С. Сучасні тенденції в українській офіційно-діловій лексикографії / О. С. Боярчук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. – 2011. – № 3. Частина 2. – С. 190 –194. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/nvnu/filolog_mov/2011_3
4. «Великий словник польської мови» Польської академії наук (WSJPWielkisłownikjęzykapolskiegoPAN. Zasady opracowania. Żmigrodzki, Piotr (Zest.), Kraków, Dostępny, 2015. URL: <https://wsjp.pl>.
5. Віртуальна лексикографічна система "MONDILEX" URL:<http://kniggaa.blogspot.com/p/blog-page.html>
6. Демська-Кульчицька О. М. Лексикографія: між ремеслом і наукою / О. М. Демська-Кульчицька // Наукові записки НаУКМА. Серія Філологічні науки. – 2008. – Т. 85 – С. 3–9. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/Fil/2008_85/01
7. Карпіловська Є. Сучасна українська словотворчість та її відображення в неологічних словниках / Є. Карпіловська // Вісник Львівського університету. Серія «Філологія». – 2004. – Вип. 34. Ч. I. С. 3–10 URL: <http://www.anthropos.org.ua/jspui/bitstream/123456789/>
8. Кирикилиця В. В. Укладання словників як спосіб збереження і систематизації мови / В. В. Кирикилиця // Філологічні науки – 2007. – № 3 – С. 389 – 393. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Natural/nvnu/filolog/2007_3/13/1
9. Концепція державної цільової національно-культурної науково-технічної програми розвитку національної словникової бази України на 2009–2015 роки. URL: <http://www.ulif.org.ua/UMIF/sites/default/files/PROJECT>
10. Кульчицький І. М. Лексикографічна база даних збірки М. Номиса «Українські приказки, прислів'я і таке інше» / І. М. Кульчицький, Н. Б. Осідач // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка». Інформ. системи та мережі. – 2011. – № 699. – С. 321 –331. URL: www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/ISM/2011_699/33.pdf
11. Лозко Г. Перші українські словники / Г. Лозко // Українське народознавство. – 3-тє вид. – Х., 2005. URL: http://pidruchniki.ws/kulturologiya/pershi_ukrayinski_slovniki
12. Німчук В. В. Мовознавство на Україні в XIV –XVII ст. / В. В. Німчук. – К. : Наукова думка, 1985. – 224 с. URL: <http://litopys.org.ua/nimchuk/nim.htm>
13. Полюга Л. Структура і функції словникових статей у лексиконах різних типів / Л. Полюга // Українська історична та діалектна лексика : Зб. наук. праць. –

- Львів, 2003. – Вип. 3. – С. 16–23. URL: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TKWork/TK_poluha_2003_01.htm
14. Світлична Т. В. Місце комп'ютерної лексикографії в загальному словникарстві. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ling/2010_2/5.pdf
15. Сінкевич Н. М. Сучасний електронний український словник як база лінгвістичного аналізу слова. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/dlgum/2011.../Artcl31.pdf
16. «Словник сербськохорватської літературної та народної мови» Сербської академії наук (Грађа за Речник САНУ), 2018. URL: <http://dais.sanu.ac.rs/handle/123456789/4925>.
17. Словотвір. URL: <http://slovotvir.org.ua>.
18. Енциклопедія «Українська мова» / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови ; ред. В. М. Русанівський [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000. — 750 с.: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>; 2-е вид. випр. і доп.— К.: Українська енциклопедія, 2004. — 824 с.: <https://www.twirpx.com/file/108723/>
19. Хронологія мовних подій в Україні. URL: http://movahistory.org.ua/wiki/Хронологія_мовних_подій_в_Україні:_зовнішня_історія_української_мови.
20. Lexikografievkontextuinformační společnosti : sborníkpríspevků zpracovníhosetkání Praha, 4. - 6. 6. 2007. Red. A. Rangelova, J. Světlá, A. Jarošová. - Praha : Ústavprojazyk český AV ČR, 2008, s. 59-72. ISBN 978-80-86496-41-2.<http://www.ujc.cas.cz/sd/publikace/knizni/lexikologie-odd-publikace/lexikologie-dalsi-publikace/obsahy/lexikografie-obsah.html>.
21. Tyshchenko O., Tyshchenko V. Metadata of the Linguistic Sources in Lexicographic Electronic Tool // Computational Linguistics and Intelligent Systems. Proceedings of the 4th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems (COLINS 2020). Volume I: Main Conference, 2020 (Lviv, Ukraine, April 23–24). P. 306–316.<http://ceur-ws.org/Vol-2604/>;<http://ceur-ws.org/Vol-2604/paper24.pdf>

6. Рубрика «Електронні словники»

Зміст рубрики замінити таким:

<http://uacorporus.org> (розділ «Словники»)
<http://r2u.org.ua/>
<http://mova.info/>
<http://www.slovnyk.net/>
<http://slovnnya.com/>
<http://old.pere.org.ua/cgi-bin/pere.cgi?l=uk-UA>
<http://www.slovnyk.org/fcgi-bin/dic.fcgi?hn=sel&ul=uk-ua>
<http://www.april.com.ua/ua/dict.html>
http://litopys.org.ua/djvu/etymolog_slovnyk.htm
<https://slovnyk.me>
<http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/o>